

I. Szakértői jegyzékek és nyilvántartások

Kizárólag azok a személyek jogosultak az igazságügyi szakértői cím viselésére és igazságügyi szakértői feladatok elfogadására és elvégzésére, illetve a hiteles fordító, tolmács vagy fordító-tolmács cím viselésére és a jogszabályok alapján e személyekre bízott fordítási vagy tolmácsolási feladatok elvégzésére, akik az igazságügyi miniszter vagy az általa megbízott tisztviselő határozata és az akkreditációs bizottság javaslata alapján felvételre kerültek az igazságügyi szakértők és a hiteles fordítók, tolmácsok és fordító-tolmácsok nemzeti nyilvántartásába.

A természetes személyek akkor vehetők fel a szóban forgó nyilvántartásba, ha:

az Európai Unió valamely tagállamának állampolgárai, vagy ott jogszerűen tartózkodnak;

nem ítélték őket jogerősen pénzbüntetésre, közmunkára vagy szabadságvesztésre valamilyen bűncselekmény elkövetése miatt (ideértve a felfüggesztett büntetést is), kivéve a közúti közlekedési szabályok megsértése miatt alkalmazott szankciókat és azokat a bűnösséget megállapító ítéleteket, amelyek az igazságügyi miniszter szerint nyilvánvalóan nem képezik akadályát a szakvélemények elkészítésének azon a szakterületen és szakirányon belül, amelyen az érintett személyt szakértőként nyilvántartásba vették, illetve a hiteles fordítók, tolmácsok és fordító-tolmácsok esetében a fordítási vagy tolmácsolási feladatok elvégzésének azokon a nyelveken, amelyek tekintetében az érintett személyt fordítóként, tolmácsként vagy fordító-tolmácsként nyilvántartásba vették. Ez értelemszerűen azokra a személyekre is vonatkozik, akiket külföldi jogerős ítéletben ugyanilyen jellegű büntetésre ítélték;

legalább 21 évesek, amennyiben hiteles fordítóként, tolmácsként vagy fordító-tolmácsként tevékenykednek;

igazolják, hogy rendelkeznek a szükséges szakmai készségekkel és jogi ismeretekkel;

írásban kijelentik, hogy az igazságügyi hatóságok rendelkezésére állnak;

igazolják szakmai kompetenciájukat és jogi ismereteiket;

vállalják, hogy a szakterületükön továbbképzéseken vesznek részt;

vállalják, hogy tiszteltetben tartják a király által meghatározott etikai kódexet, amelynek legalább a függetlenség és a pártatlanság elvéről rendelkeznie kell; esküt tettek.

A nyilvántartás vezetése és folyamatos frissítése a Szövetségi Igazságügyi Szolgálat feladata.

A nemzeti nyilvántartásba való bejegyzés hat évig érvényes, amely ezt követően minden alkalommal ugyanennyi időre meghosszabbítható. A bejegyzések egyelőre – az akkreditációs bizottság létrehozásáig – ideiglenesek. Az akkreditációs bizottság 2019. június elején kezdte meg a munkáját.

2022. november 30-ig a közel 4000 szakértő/fordító/tolmács közül mindenkit meg kell vizsgálni.

Olyan átmeneti rendszer bevezetésére került sor, amelynek értelmében az igazságügyi hatóságoknak dolgozó szakértők legkésőbb a 2014. április 10-i törvény hatálybalépésétől számított 6 éven belül kötelesek megfelelni a törvény rendelkezéseinek. Ezt a határidőt 2022. december 1-jéig meghosszabbították.

2020. december 24-én hatályba lépett egy 2020. december 20-án elfogadott új törvény, amely lehetővé tette, hogy minden szakértőt bejegyezzenek az ideiglenes adatbázisba. Ez az ideiglenes nyilvántartásba vétel 2022. november 30-ig érvényes.

Jelenleg csak a bírók férhetnek hozzá a nyilvántartáshoz, a jövőben azonban várhatóan mindenki számára elérhető lesz a Szövetségi Igazságügyi Szolgálat weboldalán.

A nyilvántartásba való felvételhez a szakértőnek igazolnia kell, hogy megfelel a szakmai alkalmasságra vonatkozó feltételeknek, és rendelkezik a szükséges jogi ismeretekkel (az igazságügyi törvénykönyv 555/8. cikkének 4. pontja).

Ez az alábbi módon igazolható:

A szakmai kompetencia tekintetében:

az igazságügyi szakértők esetében azon a szakterületen szerzett oklevéllel, amelyen a kérelmező az igazságügyi szakértőként való nyilvántartásba vételét kéri, valamint a nyilvántartásba vétel iránti kérelmet megelőző nyolc év során szerzett ötéves releváns szakmai tapasztalat igazolásával, illetve oklevél hiányában a nyilvántartásba vétel iránti kérelmet megelőző húsz év során szerzett tizenöt éves releváns szakmai tapasztalat igazolásával;

a hiteles fordítók, tolmácsok és fordító-tolmácsok esetében bármilyen oklevéllel vagy a nyilvántartásba vétel iránti kérelmet megelőző nyolc év során szerzett legalább két éves releváns tapasztalat igazolásával, illetve a nyilvántartásba vétel iránti kérelem tárgyát képező nyelv(ek) ismeretének bármely más módon történő igazolásával. A más uniós országban lakóhellyel rendelkező igazságügyi szakértők, valamint hiteles fordítók, tolmácsok és fordító-tolmácsok esetében a szakmai kompetencia igazolásának minősül, ha szerepelnek saját országuk hasonló nyilvántartásában, és erről megfelelő igazolást nyújtanak be. A „továbbképzési és képzési” kötelezettségeket egy, a szövetségi parlament által a jövőben elfogadandó királyi rendelet fogja meghatározni.

A jogi ismeretek tekintetében: a **2018. március 30-i királyi rendeletben** meghatározott feltételeknek megfelelő tanfolyam elvégzését követően kiállított bizonyítvánnyal.

II. Az igazságügyi szakértők díjazása

A polgári ügyekben a felek állapítják meg az igazságügyi szakértő díját. Ebben a kérdésben azonban végső soron a bíróság dönt, amely csökkentheti a javasolt igazságügyi szakértő díját.

Büntetőügyekben egy királyi rendelet határozza meg a bírósági szakértők díjazását.

A szakértő díjának a kifizetésével kapcsolatban a felek nem részesülhetnek költségmentességben.

III. Az igazságügyi szakértők felelőssége

Az igazságügyi szakértők az általános szabályok (a polgári/szerződési jog) szerint felelnek. A jogszabályok nem korlátozzák a szakértők felelősségét.

IV. További információk a szakértői eljárásról

Belgiumban az igazságügyi szakértői tevékenységre vonatkozó főbb rendelkezések

a belga igazságügyi törvénykönyv 962–991. undecies cikkében található (melynek szövege holland, francia és német nyelven érhető el).

A belga jogrendszer nem tesz különbséget a különböző típusú szakértők között, hanem csupán az igazságügyi szakértők kategóriáját ismeri. Csak az igazságügyi szakértők és a fordítók/tolmácsok között tesz különbséget.

Ezek a tisztaságok védelmet élveznek.

1. A szakértők kirendelése

A belga igazságügyi törvénykönyv szerint csak a bírók, a vizsgálóbírók és/vagy az ügyészek rendelhetnek ki igazságügyi szakértőt.

A peres felek azonban jogosultak beszerezni saját szakértőjük véleményét. Ezt a magánszakértőt „szaktanácsadónak” nevezik. A jog nem szabályozza az ilyen szakértők eljárásban történő részvételét.

A belga igazságügyi törvénykönyv 962. cikke szerint: *„Az elé terjesztett jogvita megoldása céljából, illetve ha fennáll valamilyen jogvita objektív és közvetlen veszélye, a bíró egyes tények megállapítása vagy szakvélemény beszerzése érdekében szakértőket bízhat meg. A bíró a felek által megjelölt szakértőket is kirendelheti. A bíró csak indokolással ellátott határozatban térhet el a felek választásától”.*

a) Bíróság általi kirendelés

A szakértők polgári és büntetőbírótság előtti eljárás céljából történő kirendelése között nincs különbség. Az igazságügyi törvénykönyv 555/6–555/16. cikke polgári és büntetőügyekben egyaránt alkalmazandó (az igazságügyi törvénykönyv 2. cikke).

Az igazságügyi törvénykönyv 555/15. cikkében meghatározott esetek kivételével (sürgős esetekben, vagy ha nem áll rendelkezésre a szükséges szakértelemmel rendelkező szakértő) a bíróságok kötelesek olyan szakértőt kirendelni, aki szerepel az igazságügyi szakértők nemzeti nyilvántartásában.

A polgári bíróságok mérlegelési jogkörükben a nyilvántartásban szereplő szakértők közül bárkit kirendelhetnek, akit az adott feladat elvégzésére alkalmasnak tartanak. A felek által kiválasztott szakértőket is kirendelhetik, és a felek választásától csak indokolt esetben térhetnek el.

A jogszabályok alapján a szakértők kötelesek igazolni, hogy nem áll fenn velük kapcsolatban összeférhetetlenség.

b) Felek általi megbízás

Polgári ügyekben minden érintett fél beszerezheti saját szakértője véleményét. Ezt a szakértőt „szaktanácsadónak” nevezik. A „szaktanácsadó” megbízásakor a feleknek semmilyen külön szabályt vagy eljárást nem kell követniük.

2. Az eljárás

A bíróság mérlegelési jogkörébe tartozik annak eldöntése, hogy az adott jogvitával kapcsolatban vagy az igazság megállapítása érdekében szükség van-e szakértői véleményre.

A szakértő feladata az, hogy a bíróság konkrét megbízása alapján véleményt nyújtson be a bírósághoz.

A bíróságot nem köti a szakértői vélemény.

A polgári eljárásokban a bíróság nyomon követi a szakértői vélemény elkészítését, és gondoskodik a határidők betartásáról, valamint a szakértő vallomásának a meghallgatásáról.

A szakértő köteles eleget tenni a megbízás feltételeinek.

A felek a szakértői jelentést nyilatkozattétellel, valamint másik szakvélemény benyújtásával vitathatják.

A szakértők az eljárás során kapcsolatba léphetnek a felekkel, azonban a kontradiktórius eljárás alapelvének tiszteletben tartása érdekében ilyen kommunikációra csak az összes fél jelenlétében kerülhet sor.

a) A szakértői jelentés

A szakértői értékelés eredményeit jelentésben kell ismertetni.

A jelentés tartalmazza az előzményeket, valamint bemutatja a szakértő munkáját, megállapításait és következtetéseit. Ezenkívül tartalmazza a szakértő által felhasznált összes dokumentumot.

A végleges jelentést ahhoz a bírósághoz kell benyújtani, amely a szakértőt kirendelte.

Ha polgári ügyben nem sikerül tisztázni az érintett kérdéseket, a bíróság kiegészítő szakvélemény elkészítésére utasíthatja a szakértőt, vagy elrendelheti, hogy egy másik szakértő is készítsen szakvéleményt.

b) A szakértők bírósági meghallgatása

A bíróság a tárgyaláson meghallgathatja a szakértőt. A szakértő vagy a felek kérelmére a bíró a felek szaktanácsadóit is meghallgathatja.

Utolsó frissítés: 27/04/2023

E lap nemzeti nyelvű változatát az adott tagállam tartja fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Az Európai Bizottság nem vállal semmifajta felelősséget az e dokumentumban szereplő vagy abban hivatkozott információk vagy adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg.